

មាតិកា

ចំណងជើង	ទំព័រ
ឧទ្ទិសស្នាដៃ.....	x
សេចក្តីថ្លែងអំណរគុណ	xi
អំណះអំណាង.....	xiv
អក្សរកាត់	xv
មូលន័យសង្ខេប (ភាសាខ្មែរ)	xvii
មូលន័យសង្ខេប (ភាសាអង់គ្លេស)	xviii
សង្ខេបនិក្ខេបបទ (ភាសាខ្មែរ).....	xix
សង្ខេបនិក្ខេបបទ (ភាសាអង់គ្លេស).....	xxxvii
អារម្ភកថា	liii

សេចក្តីផ្តើម

១-លំនាំបញ្ហានៃការស្រាវជ្រាវ.....	១
២-ចំណោទបញ្ហានៃការសិក្សាស្រាវជ្រាវ	៣
៣-គោលបំណងនៃការសិក្សាស្រាវជ្រាវ	៣
៤-ដែនកំណត់និងវិសាលភាពនៃការសិក្សាស្រាវជ្រាវ	៤
៥-សារៈសំខាន់នៃការស្រាវជ្រាវ	៤
៦-វិធីសាស្ត្រស្រាវជ្រាវ	៥
៧-រចនាសម្ព័ន្ធនៃការស្រាវជ្រាវ	៧

ជំពូកទី ១

ទស្សនៈនានាស្តីអំពីកោសល្យវិច័យនីតិវេទ្យសាស្ត្រ

១.១-អត្ថន័យ និងប្រវត្តិសង្ខេបនៃនីតិវេទ្យសាស្ត្រ.....	១០
១.១.១-វត្ថុកោសល្យវិច័យនៃនីតិវេទ្យសាស្ត្រ	១០
១.២-មូលន័យរបស់ការវិវឌ្ឍសេចក្តីសន្និដ្ឋានវេទ្យសាស្ត្រ	១០
១.២.១-ម៉េត្តត្រាវជ្រាវ	១១
១.២.២-កោសល្យវិច័យនីតិវេទ្យសាស្ត្រ.....	១២
១.២.៣-ដំណាក់កាលនៃការបង្កើតស្ថាប័នកោសល្យវិច័យនីតិវេទ្យសាស្ត្រនៅកម្ពុជា	១២
១.៣-សេចក្តីសន្និដ្ឋានរបស់អ្នកជំនាញ.....	១៣
១.៤. នីតិ ឬច្បាប់ជាអ្វី?	១៤
១.៤.១-ហេតុអ្វីបានជាមានច្បាប់.....	១៤

១.៤.២-និយមន័យ នៃច្បាប់.....	១៥
១.៤.៣-ប្រភេទនៃប្រព័ន្ធច្បាប់.....	១៥
១.៤.៤-តួនាទីរបស់ច្បាប់	១៦
១.៤.៥-ក្រឹត្យក្រមនៃច្បាប់ និងទំនាក់ទំនងកោសល្យវិច័យ	១៦
១.៥-នីតិក្រមវេជ្ជសាស្ត្រ	២១
១.៥.១-គោលការប្រតិបត្តិវេជ្ជសាស្ត្រ	២២
១.៥.២-ករណីទូទៅរបស់គ្រូពេទ្យ (បញ្ញត្តិវេជ្ជសាស្ត្រ)	២២
១.៥.៣-ខ្លឹមសារនៃនីតិវេជ្ជសាស្ត្រ.....	២៣
១.៥.៤-ទំនាក់ទំនងនៃនីតិវេជ្ជសាស្ត្រ	២៣
១.៥.៥-ខ្លឹមសាររួមនៃនីតិវេជ្ជសាស្ត្រ.....	២៤
១.៦-អត្ថន័យនៃកោសល្យវិច័យ.....	២៤
១.៦.១-រចនាសម្ព័ន្ធកោសល្យវិច័យ.....	២៥
១.៦.២-អត្ថន័យកោសល្យវិច័យនីតិវេជ្ជសាស្ត្រទូទៅ	២៦
១.៦.៣-ច្បាប់និងកាតព្វកិច្ចនៃការធ្វើកោសល្យវិច័យនីតិវេជ្ជសាស្ត្រ	២៩
១.៦.៤-កម្មវត្ថុផ្ទាល់នៃឧក្រិដ្ឋវិទ្យា	២៩
១.៧-លក្ខណៈពិសេសនៃឧក្រិដ្ឋវិទ្យា.....	៣១
១.៧.១-សញ្ញាណ និងកម្មវត្ថុឧក្រិដ្ឋវិទ្យា	៣១
១.៧.២-ការវិវត្តន៍ឧក្រិដ្ឋវិទ្យា	៣៤
១.៧.៣-វិធីសាស្ត្រឧក្រិដ្ឋវិទ្យា	៣៦
១.៨-ទ្រឹស្តី : និងនិយមន័យ «ឧក្រិដ្ឋវិនិច្ឆ័យ»	៤០
១.៨.១-សញ្ញាណទូទៅនៃ Identic	៤០
១.៨.២-ឧបករណ៍ប្រព្រឹត្តបទល្មើស.....	៤០
១.៨.៣-អង្កេតលើស្នាមរបួស ស្នាមជើងTactic	៤០
១.៨.៤-វិធីសាស្ត្រចុះបញ្ជីការជនល្មើស	៤១
១.៩-ស្លាកស្នាម.....	៤២
១.៩.១-សញ្ញាទូទៅ	៤២
១.៩.២-ការវិភាគ.....	៤២
៩.៣-ទម្រង់Trace	៤២
៩.៤-សម្ព័ន្ធ	៤២
១.៩.៥-ប្រភេទ	៤៣
១.១០-ឧក្រិដ្ឋវិទ្យា អត្ថន័យទូទៅ.....	៤៤
១.១០.១-និយមន័យ.....	៤៤
១.១១-មូលដ្ឋានគ្រឹះនៃកោសល្យវិច័យនីតិវេជ្ជសាស្ត្រ	៤៦
១.១១.១-ស្ថានភាពទូទៅ.....	៤៦

ជំពូកទី ២ កោសល្យវិធីនៅកម្ពុជា

២.១-នីតិវិធីកោសល្យវិធីវិភាគឧក្រិដ្ឋវិទ្យានៅកម្ពុជា	៤៨
២.២-គោលការណ៍នៃទ្រឹស្តីឧក្រិដ្ឋនិច្ច័យ	៥១
២.២.១-ចំណាត់ថ្នាក់នៃទ្រឹស្តីឧក្រិដ្ឋនិច្ច័យ	៥១
២.២.២-ការរីកចម្រើន និងការវិភាគលើទ្រឹស្តីទាំងឡាយ	៥៣
២.២.៣-សញ្ញាណនៃកម្មវត្ថុឧក្រិដ្ឋនិច្ច័យ	៥៣
២.៣-ឧក្រិដ្ឋភាព	៥៧
២.៣.១-និយមន័យ	៥៧
២.៣.២-ឧក្រិដ្ឋភាពជាបាតុភូតសកម្មរបស់សង្គម	៥៧
២.៣.៣-ឧក្រិដ្ឋជន	៥៧
២.៣.៤-បញ្ញត្តិ នៃភស្តុតាង	៥៨
២.៣.៥-ភស្តុតាង	៥៨
២.៤-សមត្ថកម្មនៃភស្តុតាង	៦០
២.៤.១-ចំណាំដឹងបឋម (ចំណាំបឋម)	៦០
២.៤.២-បុរេសន្ទត់	៦១
២.៤.៣-បន្ទុកនៃការបង្ហាញភស្តុតាង	៦១
២.៤.៤-បន្ទុកនៃការបំផ្លាញភស្តុតាង	៦១
២.៤.៥-ឧត្តមភាពនៃភស្តុតាង	៦២
២.៤.៦-ប្រភេទនៃភស្តុតាង	៦៣
២.៥-ភស្តុតាងទស្សនៈ	៦៣
២.៥.១-ភស្តុតាងឮថា	៦៤
២.៥.២-ការសារភាព ការទទួលថាពិត និងការទទួលកំហុស	៦៤
២.៥.៣-អភ័យឯកសិទ្ធិ នៃភស្តុតាង	៦៤
២.៥.៣-កោសល្យវិធី និងការទំនាក់ទំនងឋានានុក្រមនៃច្បាប់	៦៤
២.៦-ការបង្ករបួសស្នាម (injuries)	៦៥
២.៦.១-ការធ្វើកោសល្យវិធីលើការបង្ករបួសដោយជះទឹកអាស៊ីត	៦៥
២.៦.២-សេចក្តីណែនាំ និងការធ្វើកោសល្យវិធី	៦៦
២.៦.៣-វិធីសាស្ត្រ	៦៧
២.៧-អំពើហិង្សារាយប្រហារដោយជះទឹកអាស៊ីតនៅកម្ពុជា	៦៨
២.៧.១-អំពើហិង្សាដោយជះទឹកអាស៊ីតនេះជាអ្វី?	៦៨
២.៧.២-តើនរណាជាជនរងគ្រោះដោយសារជះទឹកអាស៊ីត?	៦៨
២.៧.៣-ហេតុនៃអំពើហិង្សាដោយជះទឹកអាស៊ីតជាអ្វី?	៧០
២.៧.៤-ឥទ្ធិពលបូផលរងប៉ះពាល់នៃការវាយប្រហារដោយជះទឹកអាស៊ីត	៧១
២.៨-ការស៊ើបអង្កេត និងកាត់ទោសតាមលទ្ធផលកោសល្យវិធី	៧៨

២.៨.១-បទបញ្ញត្តិស្តីអំពីរបាយការណ៍កោសល្យវិច័យវេជ្ជសាស្ត្រ.....	៧៩
២.៨.២-ស្ថានីតិសម្បទារជនរងគ្រោះដោយជំងឺទឹកអាស៊ីត និងសមាហរណកម្ម.....	៨៣
២.៨.៣-ការថែទាំ ព្យាបាលក្រោយពីរងរបួសដោយជំងឺទឹកអាស៊ីត.....	៨៤
២.៨.៤-ការស្ថានីតិសម្បទារាងកាយ.....	៨៥
២.៨.៥-ទិសដៅ និងកោសល្យវិច័យវេជ្ជសាស្ត្រ.....	៨៥
២.៨.៦- លទ្ធផលស្រាវជ្រាវបង្ហាញពីចំនួនអំពើហិង្សានិងចំនួនជនរងគ្រោះ ដោយជំងឺទឹកអាស៊ីតតាមឆ្នាំនីមួយៗ.....	៨៨
២.៨.៧-លទ្ធផលស្រាយជ្រាវដើម្បីធ្វើកោសល្យវិច័យតាមសំណើរបស់តុលាការគ្រប់ ជាន់ថ្នាក់ និងស្ថាប័នមានសមត្ថកិច្ចដែលពាក់ព័ន្ធបង្ហាញចំនួនអំពើហិង្សាដោយ ជំងឺទឹកអាស៊ីតនិងចំនួនជនរងគ្រោះតាមបណ្តាលខេត្ត/ក្រុង.....	៨៨
២.៨.៩-លទ្ធផលស្រាយជ្រាវដើម្បីធ្វើកោសល្យវិច័យបង្ហាញចំនួនជនរងគ្រោះដោយសារ ជំងឺទឹកអាស៊ីតតាមកត្តាជំរុញ.....	៨៩
២.៨.៩- លទ្ធផលស្រាយជ្រាវដើម្បីធ្វើកោសល្យវិច័យបង្ហាញចំនួនជនរងគ្រោះទៅ តាមភេទនិងអាយុ.....	៨៩
២.៨.១០-លទ្ធផលនៃការធ្វើកោសល្យវិច័យស្រាវជ្រាវឃើញអាស៊ីតកាតច្រើន ជនល្មើសជំងឺជនរងគ្រោះ.....	៩០
២.៩-ធ្វើកោសល្យវិច័យលើការបង្ករបួស.....	៩០
២.៩.១-របួសស្នាមដោយកំលាំងទាល.....	៩១
២.៩.២-ស្នាមជាំ.....	៩១
២.៩.៣-ការសំណឹករលាត់.....	៩១
២.៩.៤-ការមកប៉ះដោយបញ្ជិតលើស្បែក.....	៩១
២.៩.៥-ការមកប៉ះកាត់ទទឹងស្បែក.....	៩២
២.១០-ឯកសាររបួសស្នាម.....	៩៤
២.១០.១-ការពិនិត្យនូវលក្ខណៈដែលមានប្រយោជន៍ដល់នីតិវេជ្ជសាស្ត្រ.....	៩៤
២.១០.២-ជនរងគ្រោះដោយសារអគ្គីភ័យ.....	៩៥
២.១០.៣-រូបភាព : គំនូសបង្ហាញពីដំណាក់កាលវិត្តន៍នៃការឆេះ.....	៩៦
២.១០.៤-ការធ្វើកោសល្យវិច័យសាកសពក្រោយពេលស្លាប់.....	៩៦
២.១០.៥-ភស្តុតាងរូបថត.....	៩៧
២.១០.៦-កោសល្យវិច័យលើសំលៀកបំពាក់.....	៩៧
២.១០.៧-ការថតឆ្លុះកាំរស្មី (X-Rays).....	៩៧
២.១០.៨-កោសល្យវិច័យលើធ្មេញនិងការធ្វើកំណត់ហេតុ.....	៩៨
២.១០.៩-កោសល្យវិច័យសាកសពក្រោយពេលស្លាប់.....	៩៨
២.១០.១០-ការសំគាល់ផ្ទាំងដែលបានឆេះ.....	៩៨
២.១១-ការវាយតម្លៃផ្ទាំងដែលបានឆេះ.....	៩៩
២.១១.១-អត្តសញ្ញាណកម្មជនរងគ្រោះដោយគ្រោះមហន្តរាយ.....	១០០
២.១១.២-ដំណាក់កាលទី១ : កន្លែងកើតហេតុ.....	១០១
២.១១.៣-ដំណាក់កាលទី២:កន្លែងរក្សាសាកសព.....	១០២

២.១១.៤-ដំណាក់កាលទី៣ :ការប្រមូលព័ត៌មានមុនពេលស្លាប់.....	១០២
២.១១.៥-ដំណាក់កាលទី៤:ការសំរបសំរួល	១០២
២.១១.៦-ដំណាក់កាលទី៥:ការងារបង្កើយចុងក្រោយ	១០៣
២.១២.អត្តសញ្ញាណជនរងគ្រោះដោយគ្រោះមហន្តរាយ.....	១០៣
២.១២.១.ការធ្វើកោសល្យវិច័យលើជនរងគ្រោះរត់ជាន់គ្នាលើស្ពានកោះពេជ្រ កើតហេតុម៉ោង ២១:៣០នាទី យប់ថ្ងៃ ច័ន្ទ ទី ២២ ខែវិច្ឆិកា ឆ្នាំ២០១០..	១០៣
២.១៣.ផ្លូវដង្ហើម.....	១០៧
២.១៣.១-ប្រភេទនៃការចប់ដង្ហើម	១០៧
២.១៣.២-លក្ខណៈពេកសាស្ត្រ	១១១
២.១៣.៣-បញ្ហានិងចំណោទពាក់ព័ន្ធនឹងការធ្វើឲ្យចប់ដង្ហើម.....	១១១
២.១៤.ស្នាមរបួសដោយការបាញ់នឹងកាំភ្លើង (Gunshot Injuries)	១១២
២.១៤.១-សេចក្តីផ្តើមអំពីរបួសដោយគ្រាប់កាំភ្លើង.....	១១២
២.១៤.២-សំនួរសំរាប់កោសល្យវិច័យក្នុងករណីរបួសដោយបាញ់នឹងកាំភ្លើង	១១៣
២.១៤.៣-តើជនល្មើសប្រើអាវុធធុនណា ?	១១៣
២.១៤.៤-ជនល្មើសប្រភេទណា ?	១១៤
២.១៤.៥-រយៈចំងាយនៃការបាញ់ ?	១១៤
២.១៤.៦-មុខរបួសគ្រាប់ចូលនិងមុខរបួសគ្រាប់ចេញ	១១៥
២.១៥.ការធ្វើកោសល្យវិច័យសំបកគ្រាប់ផ្ទុះ.....	១១៦
២.១៥.១.ទស្សនាទាននៃការធ្វើកោសល្យវិច័យសំបកគ្រាប់ផ្ទុះ និងសារៈសំខាន់ បំបែកបទឧក្រិដ្ឋ	១១៦
២.១៥.២.កាំភ្លើង និងអាវុធយុទ្ធភ័ណ្ណ គឺជាវត្ថុតាងសំរាប់ការធ្វើកោសល្យវិច័យ សំបកគ្រាប់ផ្ទុះ.....	១១៦
២.១៥.៣.យន្តការបង្កើតដាននៅលើគ្រាប់កាំភ្លើង បង់គ្រាប់ និង/ឬ វត្ថុដែលបាញ់ត្រូវ..	១២១
២.១៥.៤.ការសំគាល់ និងការត្រួតពិនិត្យអាវុធនិងដានស្នូកាំភ្លើង	១២៣
២.១៥.៥.ការពិនិត្យប្រហោងគ្រាប់ និងការកំណត់ទិសដៅ និង ចំងាយនៃការបាញ់ និងទីតាំងរបស់ខ្នាន់កាំភ្លើង	១២៦
២.១៦.ការធ្វើកោសល្យវិច័យជំងឺផ្លូវចិត្ត.....	១៣៤
២.១៦.១-អត្តន័យជំងឺផ្លូវចិត្ត.....	១៣៥
២.១៦.២-ហេតុអ្វីបានជាមានការស្រាវជ្រាវនេះ ?	១៣៥
២.១៦.៣-មូលន័យជំងឺផ្លូវចិត្ត	១៣៧
២.១៦.៤-សង្ខេបជំងឺផ្លូវចិត្ត	១៣៩
២.១៧.កោសល្យវិច័យ និងការណែនាំអំពីជំងឺផ្លូវចិត្ត.....	១៣៩
២.១៧.១-សុខភាពផ្លូវចិត្ត	១៣៩
២.១៧.២-តើហេតុអ្វីយើងត្រូវយកចិត្តទុកដាក់ចំពោះជំងឺផ្លូវចិត្ត ?	១៤០
២.១៧.៣-ប្រភេទផ្សេងៗនៃជំងឺផ្លូវចិត្ត	១៤១
២.១៧.៤-ជំងឺផ្លូវចិត្តកើតមានញឹកញាប់	១៤១
២.១៧.៥-លក្ខណៈសំខាន់មួយចំនួននៃការញៀនថ្នាំញៀន.....	១៤១

២.១៧.៦-ជំងឺផ្លូវចិត្តធ្ងន់ធ្ងរ.....	១៤៤
២.១៧.៧-ជំងឺផ្លូវចិត្តមនុស្សចាស់.....	១៤៨
២.១៨-ការធ្វើកោសល្យវិថ្មីយបុគ្គលមានជំងឺផ្លូវចិត្ត	១៤៩
២.១៨.១-តើលោកអ្នកអាចពិនិត្យមនុស្សម្នាក់ដែលមានជំងឺផ្លូវចិត្តបានដែរឬទេ?	១៤៩
២.១៨.២-តើលោក-អ្នកមានពេលពិគ្រោះជាមួយបុគ្គលដែលមានជំងឺផ្លូវចិត្ត ឬទេ?.....	១៤៩
២.១៨.៣-តើអ្នកណាដែលមានជំងឺផ្លូវចិត្ត?	១៥០
២.១៨.៤-តើអ្នកគួរសួរអ្វីទៅមនុស្សដែលអាចមានជំងឺផ្លូវចិត្ត?	១៥១
២-១៩-វិធីកំណត់រោគវិនិច្ឆ័យធ្វើកោសល្យវិថ្មីយ	១៥៤
២.១៩.១-ស្ថានភាពពិសេសៗក្នុងការប៉ាន់ប្រមាណ.....	១៥៥
២.១៩.២-ចំណុចដែលត្រូវចងចាំនៅពេលប៉ាន់ប្រមាណមនុស្សម្នាក់ ដែលមានជំងឺផ្លូវចិត្ត	១៥៧
២.២០-ការពិគ្រោះ ការផ្តល់ប្រឹក្សា និងធ្វើកោសល្យវិថ្មីយ	១៥៧
២.២០.១-ការផ្តល់នូវទំនុកចិត្ត	១៥៨
២.២០.២-ការពន្យល់ណែនាំ.....	១៥៩
២.២១-បុគ្គលដែលគិតចង់សម្លាប់ខ្លួនឬបានព្យាយាមសម្លាប់ខ្លួន	១៦៣
២.២១.១-ហេតុអ្វីមនុស្សខ្លះចង់បញ្ចប់ជីវិតរបស់ខ្លួន?	១៦៣
២.២១.២-ប្រភេទនិងការធ្វើអត្តឃាត.....	១៦៤
២.២១.៣-តើត្រូវដោះស្រាយបញ្ហានេះយ៉ាងដូចម្តេច?	១៦៤
២.២១.៤-ការពិនិត្យបុគ្គលដែលប៉ុនប៉ងសម្លាប់ខ្លួន	១៦៧
២.២១.៥-ការសម្លាប់ខ្លួនអាចជាឧក្រិដ្ឋកម្ម និងធ្វើកោសល្យវិថ្មីយរកមូលហេតុ	១៦៨
២.២១.៦-ចំណុចសំខាន់ៗគួរអនុវត្តក្នុងការដោះស្រាយបញ្ហាអាកប្បកិរិយា របស់មនុស្សចាស់មានជំងឺរង្វង់ស្មារតី.....	១៧៤
២.២២-ធ្វើកោសល្យវិថ្មីយជំងឺធ្លាក់ទឹកចិត្ត.....	១៧៦
២.២២.១-តើធ្វើដូចម្តេចទើបដឹងថានរណាម្នាក់មានជំងឺធ្លាក់ទឹកចិត្ត?	១៧៦
២.២២.២-មូលហេតុដែលនាំអោយមានជំងឺធ្លាក់ទឹកចិត្ត	១៧៦
២.២២.៣-តើត្រូវធ្វើដូចម្តេចដើម្បីជួយអ្នកជំងឺធ្លាក់ទឹកចិត្ត?	១៧៧
២.២៣-នីតិវិធីកោសល្យវិថ្មីយជំងឺចិត្តវិកល	១៨៤
២.២៣.១-ភាពខុសគ្នាជំងឺចិត្តវិកលស្រួចស្រាវនិងចិត្តវិកលរ៉ាំរ៉ៃ	១៨៤
២.២៣.២-ចិត្តវិកលស្រួចស្រាវ	១៨៤
២.២៣.៣-ជំងឺចិត្តវិកលរ៉ាំរ៉ៃ (ស្តីហូរហ្វូរៀ)	១៨៩
២.២៣.៤-បញ្ហាសុខភាពផ្លូវចិត្ត.....	១៩៦
២.២៣.៨-សន្ទានុក្រមជំងឺផ្លូវចិត្តនិងរោគសញ្ញានៃជំងឺផ្លូវចិត្ត	១៩៧
២.២៤-ប្រវត្តិរូប និងការចាប់ខ្លួនជនជាប់ចោទ (ជំងឺផ្លូវចិត្ត) ឧក្រិដ្ឋកម្មសង្គ្រាមប្រល័យពូជសាសន៍ ប្រឆាំងមនុស្សជាតិនៅកម្ពុជា	២០០
២.២៤.១-កោសល្យវិថ្មីយ.....	២០១
២.២៤.២-របាយការណ៍សង្ខេបរបស់អ្នកជំនាញពាក់ព័ន្ធនឹងលោកស្រី អៀង ធីរិទ្ធ.....	២០១
២.២៤.៣-សេចក្តីផ្តើម.....	២០១

២.២៤.៤-ឯកសារពិគ្រោះ	២០២
២.២៤.៥-ការវាយតម្លៃ	២០៣
២.២៤.៦-លទ្ធផលកោសល្យវិច័យនីតិវេជ្ជសាស្ត្រ	២០៦
២.២៤.៧-អនុសាសន៍របស់ក្រុមអ្នកជំនាញជំងឺផ្លូវចិត្ត	២០៧
២.២៤.៨-សន្និដ្ឋានរបស់ក្រុមអ្នកជំនាញជំងឺផ្លូវចិត្ត	២០៧
២.២៥-ដោះលែង	២១០
២.២៦-អំពើរំលោភផ្លូវភេទ	២១២
២.២៦.១-អំពើរំលោភផ្លូវភេទបញ្ហារបស់ពិភពលោក.....	២១៣
២.២៦.២-ហេតុអ្វីបានយើងត្រូវការនូវគោលការណ៍ណែនាំនេះ?	២១៣
២.២៦.៣-អំពើរំលោភផ្លូវភេទប្រេវ៉ាឡង់កម្លាំងចលករនិងផលវិបាក	២១៤
២.២៦.៤-និយមន័យនៃអំពើរំលោភផ្លូវភេទ	២១៤
២.២៦.៥-ប្រភេទនៃអំពើរំលោភផ្លូវភេទ	២១៥
២.២៦.៦-គ្រឿងញៀននិងអំពើរំលោភផ្លូវភេទ	២១៦
២.២៦.៧-រឿងរ៉ាវទាក់ទងនឹងប្រពៃណីអំពីការរំលោភសេពសន្ថវិះ.....	២១៧
២.២៦.៨-ការគ្រប់គ្រងវេជ្ជសាស្ត្រសម្រាប់ជនរងគ្រោះដោយអំពើ រំលោភផ្លូវភេទដែលជាមនុស្សពេញវ័យ.....	២២២
២.២៦.៩-នីតិវិធីវិភាគធ្វើកោសល្យវិច័យ ជនរងគ្រោះដោយអំពើរំលោភផ្លូវភេទ បច្ចេកទេសដែលមានសារៈប្រយោជន៍	២២៥
២.២៧-ការពិនិត្យរាងកាយ និងគោលការណ៍ទូទៅ	២២៨
២.២៧.១-ការពិនិត្យរាងកាយធ្វើកោសល្យវិច័យ« ពីក្បាលរហូតដល់ចុងជើង »	២២៩
២.២៧.២-ការធ្វើចំណាត់ថ្នាក់របួស	២៣១
២.២៧.៣-កត្តាគ្រោះថ្នាក់	២៣១
២.២៧.៤-វិធានកោសល្យវិច័យបទរំលោភផ្លូវភេទ	២៣២
២.២៧.៥-សញ្ញានៃភាពបរិសុទ្ធ	២៣២
២.២៧.៦-វិធីសាស្ត្រវិទ្យាសាស្ត្រទូទៅដែលបានអនុវត្តនៅក្នុងឧក្រិដ្ឋនិច្ច័យវិទ្យា	២៣៥
២.២៨-បច្ចេកទេសវិភាគ	២៤០
២.២៨.១-វិធីសាស្ត្រទូទៅនៃការស៊ើបអង្កេតបទឧក្រិដ្ឋ	២៤១
២.២៨.២-រចនាសម្ព័ន្ធរបស់សេវានីតិវេជ្ជសាស្ត្រ.....	២៤៦

ជំពូកទី ៣

អនុវត្តន៍យុត្តាធិការនីតិវិធីកោសល្យវិច័យនីតិវេជ្ជសាស្ត្រ

៣.១-ប្រភេទកោសល្យវិច័យរកកស្កតាងគតិយុត្តបទឧក្រិដ្ឋ	២៤៨
៣.២-នីតិវិធីការស្រាវជ្រាវពិនិត្យនៅកន្លែងកើតហេតុការគ្រប់គ្រងសំណុំរឿង	២៥
៣.២.១-គំរូនៃរបួសនិងការបកស្រាយរបួស	២
៣.២.២-ការធ្វើតេស្តវិនិច្ឆ័យពេគការប្រមូលសំណាកនិងបញ្ហាកោសល្យវិច័យ	១

៣.២.៣-សំណាកសម្រាប់ការធ្វើកោសល្យវិច័យ	២៥៤
៣.៣-គោលបំណងរបស់សំណាកសម្រាប់ការធ្វើកោសល្យវិច័យ	២៥៥
៣.៣.១-បច្ចេកទេសប្រមូលសំណាកសម្រាប់ការធ្វើកោសល្យវិច័យ	២៥៦
៣.៣.២-រចនាសម្ព័ន្ធបច្ចេកទេសវិទ្យាសាស្ត្រព្រហ្មទណ្ឌ	២៦០
៣.៣.៣-ភាពដូចគ្នានៃព្រហ្មទណ្ឌ	២៦៣
៣.៣.៤-បណ្តារូបភាពស្វែងរកភាពដូចគ្នា	២៦៣
៣.៣.៥-បណ្តាលកិច្ចការណ៍ស្វែងរកភាពដូចគ្នានៃព្រហ្មទណ្ឌ	២៦៤
៣.៤-ពិនិត្យនៅកន្លែងកើតហេតុ សកម្មភាពមុនចុះទៅដល់	២៧៥
៣.៤.១-ការជូនដំណឹងឬសំណើចុះទៅកន្លែងកើតហេតុ	២៧៥
៣.៤.២-សកម្មភាពមុនពេលចុះទៅកន្លែងកើតហេតុ	២៧៦
៣.៤.៣-សកម្មភាពជំហានដំបូងនៅទីកន្លែងកើតហេតុ	២៧៦
៣.៤.៤-ការកំណត់អំពីស្ថានភាពទាក់ទងនឹងទីកន្លែងកើតហេតុ	២៧៨
៣.៤.៥-ការស្រាវជ្រាវជាបឋម (ពិនិត្យវាយតម្លៃកន្លែងកើតហេតុ)	២៧៨
៣.៤.៦-ការចាត់វិធានការប្រុងប្រយ័ត្នដើម្បីការពារការខូចបាត់បង់ភស្តុតាង	២៧៩
៣.៤.៧-ការងារស្រាវជ្រាវពិនិត្យនិងការគ្រប់គ្រងកន្លែងកើតហេតុ	២៧៩
៣.៤.៨-រក្សាការពារអំឡុងពេលធ្វើការស្រាវជ្រាវ និងពិនិត្យកន្លែងកើតហេតុ	២៧៩
៣.៤.៩-ការប្រគល់កន្លែងកើតហេតុ	២៨០
៣.៤.១០-តិចនិចការធ្វើកោសល្យវិច័យនៅកន្លែងកើតហេតុ	២៨០
៣.៥-ការបកស្រាយលើភស្តុតាង	២៨២
៣.៥.១-ការកត់ត្រាការធ្វើកោសល្យវិច័យ	២៨២
៣.៥.២-ការវាស់វែង/ប្លង់	២៨៣
៣.៥.៣-ឧក្រិដ្ឋឋាន និងការវិភាគភស្តុតាង	២៨៤
៣.៥.៤- ការថែរក្សា និង ការពារឧក្រិដ្ឋឋាន	២៨៤
៣.៥.៥-ការផែនការឧក្រិដ្ឋឋាន	២៨៥
៣.៦-ការរៀបចំរូបថតជាឯកសារ	២៩០
៣.៦.១-ការគូរឬង់ឧក្រិដ្ឋឋាន	២៩០
៣.៦.២-ការសំភាសន៍សាក្សី	២៩១
៣.៦.៣-សេចក្តីបញ្ជាក់នៃកំណត់ហេតុ	២៩៤
៣.៦.៤-ការសាកសួរជនសង្ស័យ	២៩៥
៣.៦.៥-ចំណុចយល់ដឹងរបស់អ្នកសាកសួរ	២៩៥
៣.៧-យោបល់	២៩៨
៣.៧.១-បច្ចេកទេសនៃការវិភាគ	២៩៩
៣.៧.២-ការរៀបចំ និងផ្តួចផ្តើមការបង្កើតការវិភាគ	៣០០
៣.៧.៣-ការវិភាគកិនភាគលំអិតសន្និដ្ឋានបញ្ចប់ធ្វើកោសល្យវិច័យ	៣០២
៣.៧.៤-លទ្ធផលវិភាគកោសល្យវិច័យឧក្រិដ្ឋនិច្ច័យចុងក្រោយ	៣១១
៣.៨-ផលវិបាក	1
៣.៨.១-ការទទួលខុសត្រូវចំពោះការស៊ើបអង្កេត	

៣.៨.២-គុណវិបត្តិក្នុងការសាកសួរ.....	៣២៩
៣.៨.៣-ការលំបាកលើការវាយតម្លៃកោសល្យវិច័យវេជ្ជសាស្ត្រ	៣២៩
៣.៨.៤-ទំនាក់ទំនងរវាងជនរងគ្រោះនិងជនដៃដល់	៣៣០
៣.៨.៥-ផលវិបាកផ្នែកចិត្តសាស្ត្រ	៣៣០
៣.៩-យុទ្ធសាស្ត្រ និងយុទ្ធវិធីដោះស្រាយ	៣៣១
៣.៩.១-វិធីដកលទ្ធផលកោសល្យវិច័យតាមសំណើគុណការជម្រះសេចក្តី.....	៣៣១
៣.៩.២-នីតិវិធីឆ្លើយតបនឹងចំណោទបញ្ហាសំខាន់ៗនៅក្នុងការស្រាវជ្រាវនិរក្ខបបទអំពី កោសល្យវិច័យតាមនីតិវិធីក្នុងនីតិវេជ្ជសាស្ត្រនៅកម្ពុជា.....	៣៣២
៣.៩.៣-ការធ្វើការវិនិច្ឆ័យទោសតាមលទ្ធផលកោសល្យវិច័យ	៣៣៤
៣.៩.៤-ការបង់ថ្លៃទូទាត់សំណងរដ្ឋប្បវេណីទៅតាមទំហំពិការភាព.....	៣៣៤
៣.៩.៥-អវត្តមានជនរងគ្រោះនិងការការពាររបស់សាក្សី.....	៣៣៥
៣.១០-វិធីសាស្ត្រ	៣៤១
៣.១០.១-ជំនួយផ្នែកច្បាប់	៣៤១
៣.១០.២-នីតិវិធីផ្នែកវេជ្ជសាស្ត្រ និងច្បាប់.....	៣៤២
៣.១០.៣-អនុសាសន៍តាមនីតិវិធីច្បាប់លើបទឧក្រិដ្ឋជំនុំជម្រះទឹកអាស៊ីត.....	៣៤២
៣.១០.៤-ការដោះស្រាយជាមួយជនល្មើស	៣៤៣

សេចក្តីសន្និដ្ឋាន..... ៣៤៦

គន្ថនិទ្ទេស
ឧបសម្ព័ន្ធ

អក្សរកាត់

- Expertise = A high level of knowledge or skill .
- Procedure= A set of action which is the official or accepted way of doing something.
- Legal = Conneted with the law.
- Medicine = Treatment for iellness or injury ,or study of this .
- DNA = Deoxyribo Nucleic Acid(The chemical at the centre of the cell of living things , which control the structure and purpose of each cell and carries the genetic information during reproduction.
- CCJAP = Cambodian criminal justice assistant project.
- (គម្រោងជំនួយផ្នែកព្រហ្មទណ្ឌ និងយុត្តិធម៌កម្ពុជា)
- CASC (អង្គការជួយជនរងគ្រោះកម្ពុជាដោយសារអាស៊ីត)
- TPO (អង្គការជួយសុខភាពផ្លូវចិត្តនៅកម្ពុជា)
- CSC មជ្ឈមណ្ឌលវះកាត់របស់កុមារ
- HSE នីតិប្រតិបត្តិសុវត្ថិភាពនិងសុខាភិបាលរបស់ចក្រភពអង់គ្លេស
- ASTI គណៈកម្មការជួយជនរងគ្រោះដោយសារអាស៊ីតអន្តរជាតិ
- ECT:Electvoconvulsive: ការព្យាបាលអោយចរន្តអគ្គីសនី
- Ethos (ក្រិច) អាកប្បកិរិយា ទំនៀម
- Déontologie ជាវិទ្យាសាស្ត្រអំពីគុណធម៌
- Deon (ក្រិច) គុណធម៌
- Ethique et Déontologie ខ្លឹមសាររួមតែមួយ
- Médical Ethique et Déontologie មានអត្ថន័យទាក់ទងទៅនឹងក្រមសីលធម៌ និងទំនៀមទំលាប់ ឬអាកប្បកិរិយានៃបុគ្គលពេទ្យ ដែលបំពេញភារកិច្ច និងវិជ្ជាជីវៈក្នុងអាជីពរបស់ខ្លួន។
- កម្មវត្ថុនៃ Médical Ethique គឺជាការសិក្សាអំពីចិត្តសាស្ត្រ អារម្មណ៍នៃគ្រូពេទ្យដែលស្វែងចេញជាមួយអ្នកជំងឺ ជាមួយសហសេរីករបស់ខ្លួន ផ្អែកលើកត្តាសង្គមមួយចំនួន
- ការព្យាបាលតាមបែបចិត្តសាស្ត្រ: psychotherapy.
- ព្យាបាលតាមបែបមន្តអាគម: spiritual+Levapy
- វេជ្ជបណ្ឌិតឯកទេសវិកលវិទ្យា: Psychiatrist
- គិលានុប្បដ្ឋាត់ផ្នែកចិត្តនោគ: Psychiatrisnprae
- បុគ្គលិកសេវាសង្គមផ្នែកចិត្តនោគ: Psychiatrissocial Worker.
- អ្នកឯកទេសចិត្តនោគ: Mental Heath specialist
- អ្នកឯកទេសសសៃប្រសាទ: (Neurologist)
- វិកលចរិត(Psychoses)

- ធ្លាក់ទឹកចិត្ត, បាក់ស្បែក, ថប់បារម្ភ (PTSD)
- Stigma : មនុស្សកេរ្តិ៍ឈ្មោះមិនល្អ គេមិនចូលចិត្ត
- បាត់បង់សារតី (Loss con cousins)
- ស្រុតស្រងាត់ (The Blues)
- អាកប្បកិរិយាប្លែក (hallucination)
- សង្ស័យច្រើន (suspicious though)
- វង្វេងស្មារតី (dementia)
- ភ្នាក់ងារជម្ងឺវង្វេងស្មារតី (Alzheimer's)
- អង្គការមជ្ឈមណ្ឌលធនធានច្បាប់អាស៊ី (A-R-C)
- អង្គការមូលនិធិសំរាប់ជនរងគ្រោះអាស៊ីត (A-S-F)
- Anthropologie និងវេជ្ជសាស្ត្រ៖ សម្រាប់ដោះស្រាយបញ្ហាច្បាប់ព្រហ្មទណ្ឌ និងរដ្ឋប្បវេណី
- (C A F I S) Cambodia Automatic Fingerprint Identification System

កំណែពាក្យខុស និងពន្យល់ពាក្យ

ពាក្យ “**កោសលវិថី**” សរសេរព្យាង្គរាយ ន.(បា) ប្រើក្នុងក្រមនីតិវិធីព្រហ្មទណ្ឌជំពូក២ ផ្នែកទី៦ ឆ្នាំ២០០៧ និងក្រមរដ្ឋប្បវេណីជំពូក៣ ផ្នែកទី៤ ឆ្នាំ២០០៧

១. **កោសលវិថី** (កោសលវិថ្វយ) ន. (ព.ថ.ច្បាប់) វចនានុក្រមសម្តេចជូនណាត ការពិនិត្យមើលតាមលក្ខណៈបច្ចេកទេស វិធានការបង្កប់ដោយចៅក្រមឱ្យអ្នកជំនាញ ឬអ្នកឯកទេសឱ្យទទួលបន្ទុកបេសកកម្ម ឬផ្តល់ព័ត៌មាន និង យោបល់សេចក្តីវាយការណ៍របស់អ្នកជំនាញ ដែលចៅក្រមចាត់ឱ្យធ្វើប្រតិបត្តិរបស់អ្នកជំនាញដែលច្បាប់ ឬចៅក្រមចាត់ឱ្យពិនិត្យវាយតម្លៃវត្ថុ ឬកិច្ចការអ្វីមួយ (កោសលវិថ្វយប្រើនៅសម័យវេជ្ជសាស្ត្របុរាណ(អាស៊ី))
២. **កោសល្យ** ន.(បា.) ភាពនៃបុគ្គលអ្នកប៊ុនប្រសប់, ការឈ្លាសវៃ។ ច្រើនប្រើរៀងខាងចុងពាក្យដទៃដូចជាហត្ថកោសល្យ ការប៊ុនប្រសប់ដោយដៃគឺការដេរកាត់ ឬគូរវាសជាដើម។
៣. **នីតិ** ន.(បា.សំ) ច្បាប់, ឧបាយជាគ្រឿងណែនាំ, បែបផែន, ទំនឹមទំនៀម, ប្រពៃណី
៤. **វិវេចន្យសាស្ត្រ** សម្រាប់ដោះស្រាយបញ្ហាប៉ះពាល់សុខភាព និងការស្លាប់របស់មនុស្ស
៥. **នីតិពេទ្យ** ជាផ្នែកមួយនៃនីតិវេជ្ជសាស្ត្រ មានលក្ខណៈច្បាប់ និងវិទ្យាសាស្ត្រ
 - វិទ្យាសាស្ត្រ
៦. **ចរិកលក្ខណៈនៃនីតិពេទ្យ**
 - សង្គម
 - ច្បាប់
៧. **ការកកើត និងប្រព្រឹត្តទៅនៃនីតិវេចន្យសាស្ត្រ៖** មានទំនាក់ទំនងនឹងការ